

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 289. Num præter dictam adulteriorum compensationem sint aliæ causæ excusantes à pœnis adulterii tam civilibus quàm criminalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

gravior inferetur injuria conjugii quam per Sodomiam. Pirh. *num.* 31. proceditque hæc compensatio juxta paulò antè dicta, etsi unus sit reus adulterii & Sodomia, alter solius adulterii. Farin. *l. c.* 9. 143. *num.* 35. modò sicut adulterium, ita & Sodomia sit plenè perfecta & consummata per effusionem seminis in vas, cum alias neutrum horum criminum sit sufficiens ad divortium. Sanch. *cit. d. 6. num.* 3. Farin. *l. c. num.* 75. Pirh. *l. c.*

2. Limitatur è contra responsio, ut non admittatur compensatio adulterii cum adulterio inter conjuges, nisi adulterium, cujus petitur compensatio, sit certum, notorium & liquidum. Host. *in c. ult. h. t. v. manifestè.* Jo-And. *ibid. n.* 1. Sanch. *l. c. d. 12. n.* 28. Farin. *l. c. num.* 80. Secus tamen est in foro conscientia, in quo adulterium occultum compensari potest cum adulterio publico alterius, ita ut adulter occultus non possit petere divortium in foro interno, in quo non requiritur alia probatio, sed sufficit, quòd constet soli adultero. ita Sanch. *d. 6. num.* 9. Farin. *num.* 82. Pirh. *n.* 32. Item limitatur ita, ut exceptio compensationis unius adulterii cum alio opponatur ante litem contestationem, si agatur criminaliter; Secus, si agatur civiliter ad divortium, tunc enim opponi potest omni tempore usque ad sententiam; quia tunc est exceptio peremptoria, virum repellens ab agendo seu à petendo divortio; in causa verò criminali non perimit delictum, sed excludit ab accusando, cujus loco cum quilibet accusare possit, habet vim exceptionis dilatoria, quæ opponi debet ante litem contestatam. Sanc. *l. c. num.* 10. Farin. *g.* 142. Covar. *l. c. §. 6. n.* 6. Pirh. *l. c.* Illud hic notandum in ordine ad dictam compensationem, quòd innocente post latam sententiam divortii incidente in adulterium Judex Ecclesiasticus ex officio suo reintegrare debeat matrimonium & conjuges hos adulteros inter se reconciliare, ut iterum cohærent, ut fornicationis periculo consulatur, delictum siquidem superveniens præjudicat rei judicaturæ ob animæ periculum, & Judex Officium suum impertiri debet, ubi id necessarium ad bonum commune & vitanda peccata. ita Abb. *in c. ult. h. t. num.* 4. Nav. *L. 5. consil. 1.* Sanch. *l. c. num.* 31. Pirh. *num.* 29.

Quest. 289. Num præter dictam adulteriorum compensationem sint aliæ causæ excusantes à pœnis adulterii tam Civilibus quam Criminalibus?

REsp. Sunt ferè sequentes: Prima, si uxor sit violenter oppressa, tunc enim cessante omni culpa cessat omnis pœna: Secus si non per vim absolutam tollentem omne voluntarium, sed per metum gravem sit carnaliter cognita; cum coacta voluntas non excuset in maleficiis, etsi ei tunc imponi nequeat pœna ordinaria adulterii, neque Civilis neque Criminalis, & sic privari nequeat neque dote, neque consortio viri; cum adulterium taliter punibile non committatur sine dolo malo. *L. penult. ff. h. t.* Qualiter in dicto casu non committitur; meretur tamen pœnam aliquam mitiorem. Secundò: Si uxor de consensu mariti eam prostituens commisit adulterium *L. cum mulier. ff. soluto mat.* ei enim objicere non potest matrimonium, præsertim si eam invitam prostituit. *c. discretionem de eo, qui cogn. consang. uxor.* Adeòque nec dorem retinere nec donationes propter nuptias repetere: Quin tamen tales à Magistratu possint puniri criminaliter, extra dubium esse videtur. *R. P. Levr. Jur. Can. Lib. V.*

detur. Tertiò: si vir uxorem adulteram retinuit, eique reconciliatus est; quia videtur condonasse injuriam. *Arg. c. quemadmodum de jurejur. c. si illi. 23. q. 4.* Gl. *in c. penult. h. t.* Zoel. *ad ff. leg. Juliam de adult. n. 5.* Quartò: Si maritus occidit uxorem deprehensam in adulterio, non lucratur dotem, sed possunt Hæredes uxoris eam ab illo repetere. *L. si ab Hostibus. §. si vir. ff. soluto mat.* ubi etiam in fine, quòd si uxor occidisset virum adulterum, non lucretur donationem propter nuptias ex pacto debitam. Quintò mortuo viro ante accusationem de adulterio motam civiliter ad lucrandam dotem, non licet Hæredibus uxorem viduam accusare & dotem repetere, *L. rei judicata. ff. sol. mat.* Sextò cessat accusatio elapso tempore præfixo, nempe quinquennio juxta dicta à nobis supra. Septimò: Pœnas ordinarias adulterii evadit, qui solutam, quam conjugatam putabat, carnaliter cognoscit, *Reiffent. h. t. num.* 24. denique qui omnem conatum ad adulterandum adhibuit, non tamen reipsà commisit; cum adulterium non ex solo animi proposito, sed ex actu ipso, nempe habita copula & seminatione in vas in ordine ad pœnas intelligatur. *L. fugitivus. ff. de V. S.* De cætero non excusatur à pœna conjux, qui propter extremam necessitatem commisit adulterium; Pirh. *num.* 35. cum Farin. *p. 5. q. 142. n.* 15. cum adulterium & fornicatio sit intrinsicè malum, & lege naturali & divinà prohibitum, Covar. *in reg. peccatum. p. 2. §. 1. num.* 6. *in 5. rat.* Pirh. *l. c.* ideòque, quamdiu voluntarium est, illius turpido & malitia talis est in se, ut nullà voluntate seu consensu, nullàque alià circumstantià, etiam vitæ periculo purgari vel tolli possit, sed potius omnia mala, morsque ipsa subeunda, quam præbendus in illud consensus, ut Farin. *l. c. q. 141. n.* 6. Secus ac ea res se habet in furto, quòd licitum est ad sublevandam necessitatem extremam, utpote per quod tunc nulla inferetur injuria domino rei acceptæ; quamvis tamen tanta necessitas & metus non excusant adulterium à culpa etiam gravi, excuset illud à pœna ordinaria adulterii & relinquat obnoxium pœnæ alicui mitiori pro foro externo; cum mitius puniendus sit, qui necessitate vel metu cogente, adeòque minus voluntariè facit malum, quam sponte faciens. Ita Pirh. *l. c.* cum Abb. *in c. sacris. de his qua vi. num.* 2. & Laym. *ibid. n.* 5.

Quest. 290. An inter pœnas adulterii fuerit aut sit occisio filia & uxoris deprehensæ in adulterio à patre vel marito?

1. REsp. Primò: Olim inter pœnas adulterii fuit, quòd pater & maritus adulteram & filiam deprehensam in adulterio impunè possent occidere, & de patre expressus est textus. *in L. patri. ff. ad Leg. Jul. de adult. & L. in ea. ff. eod.* & de marito. *L. si adulterium. §. 8. ff. eod.* Cujus utriusque ratio erat, quòd in hoc casu pater & maritus censerentur constituti ministri justitiæ, vel potius dicendum cum pluribus Theologis, quòd præfatæ leges etsi tale Homicidium tanquam licitum non approbarint, tamen immune esse voluerint à pœnis intuitu justitiae doloris. Hoc jus occidendi approbari in *Constit. Carolin. A. 142. & 150.* testatur Lauterb. *ad ff. ad Leg. Jul. de adult. 28.* citatis aliis, extenditque Justin. *in Novell. 117. a. 15.* concedendo facultatem occidendi quasi adulterum, id est, antè hæc de adulterio suspectum, & post trinas in scriptis contestationes & denunciationes in præsen-